

SAKSFRAMLEGG

Til:
Fakultetsstyret for Det helsevitenskapelige fakultet

Møtedato:
06.03.2024

Sak:

Håndtering av avsetninger per 31.12.2023 ved Det helsevitenskapelige fakultet

Innstilling til vedtak:

1. Fakultetsstyret vedtar å omdisponere midler mellom fakultetets kjernefasiliteter og infrastruktur slik det fremkommer av saksfremlegget.
2. Fakultetsstyret vedtar å omdisponere avsetninger fra ordinær drift på fellesadministrasjonen slik det fremkommer av saksfremlegget.
3. Fakultetsstyret ber dekan påse at kjernefasilitetene forvaltes på en forsvarlig økonomisk måte og innenfor sine økonomiske rammer.
4. Fakultetsstyret ber dekanen igangsette en prosess for å vurdere omdisponering av avsetninger fra instituttene.

Bakgrunn:

Årsregnskap for Helsefak for 2023 legges frem for fakultetsstyret i styremøtet 6.mars 2024¹. Av saken fremkommer at fakultetet samlet sett har positive avsetninger på 120 mill. kr i bevilgningsøkonomien per 31.12.2023. Selv om avsetningene per nå er positive, budsjetterer fakultetet med negative avsetninger i årene fremover og fakultetet står ovenfor en større økonomisk omstilling grunnet stadig nye rammekutt. Samtidig er det enkelte aktiviteter som akkumulerer negative avsetninger og som bør salderes når vi har mulighet til det. En omdisponering av avsetninger uten forpliktelser nå, vil kunne gi oss bedre forutsetninger for å håndtere omstillingene vi står ovenfor.

I fakultetets flerårige budsjettfordelingsmodell² legges det opp til at den enkelte budsjettenhet skal kunne disponere sine avsetninger mellom år og selv husholdere innenfor tildelt ramme og avsetninger. Elementene det pekes på i denne saken er derfor å anse som utenfor instituttens selvstendige ansvar eller felles utfordringer for fakultetet.

Saken omhandler kun avsetninger i bevilgningsøkonomien. Negative avsetninger er angitt med negativt fortegn og positive avsetninger med positivt fortegn.

Kostnader som vurderes dekket gjennom omdisponering av avsetninger

¹ Årsregnskap 2023, ephorte ref.2023/1458-16, fakultetsstyremøte 06.03.2024.

² FS 19/21 Justert flerårig budsjettfordelingsmodell Helsefak fra 2022, ephorte ref 2021/65-6

Negative avsetninger kjernefasiliteter

Per 31.12.2023 har fakultetets kjernefasiliteter samlet sett negative avsetninger på 3 mill. kr. Før sommeren 2023 flagget fakultetsadministrasjonen økonomiske utfordringer på fakultetets kjernefasiliteter. En utilstrekkelig finansieringsmodell og manglende samlet ledelse av kjernefasilitetene har over tid medført ad.hoc-løsninger, manglende rapportering og merkostnader på flere kjernefasiliteter. Flere kostnader har blitt besluttet godkjent i påvente av en arbeidsgruppe som skulle utrede dette, uten at arbeidet har blitt igangsatt.

Fakultetsledelsen informerte i et brev til institutter og kjernefasiliteter i november³ om at det ville bli vurdert å omdisponere avsetninger mellom kjernefasilitetene ved årets slutt. Samtidig ble kjernefasiliteter med negative avsetninger bedt ha fokus på å bygge ned de negative avsetningene, spare der de kunne og være obs på at det ikke kan igangsettes ny aktivitet uten avklart finansiering.

Av tabellen under fremkommer avsetninger per 01.01.2024 per kjernefasilitet.

Kjernefasilitet	Avsetninger per 31.12.2023
AKM	-4 367 544
KAM	-1 166 213
PRIME	810 273
GSCT	719 580
PET	-413 622
Forvaltningsenhet	-2 328
Biobank	-1 000 995
Eutro	2 870 646
Glassvaskeri	-726 504
Anatomisk avdeling	258 648
Total	-3 019 110

Tabell 1 – Kjernefasilitetenes avsetninger per 31.12.2023.

Merkostnadene på AKM skyldes i hovedsak at kostnad for damp på 3,6 mill. kr ble belastet kjernefasiliteten første gang i 2023. På KAM skyldes merforbruket lønnskostnader som er godkjent av fakultetsledelsen i påvente av utredning av kjernefasilitetene, samt en økning i service- og reparasjonskostnader. Glassvaskeriet har hatt økning i servicekostnader på autoklavene. Også dette skulle utredes av arbeidsgruppe. PET har med seg negative avsetninger fra tidligere år, men har klart å redusere dette i løpet av året. Merkostnad Biobank skyldes i all hovedsak kostnad for nød-strøm. ISM har blitt informert om at kostnaden skal innarbeides i prisene for bruk av kjernefasiliteten og forventes dekket inn gjennom brukerbetaling⁴.

Fakultetsledelsen foreslår å omdisponere avsetninger fra kjernefasiliteter med positive avsetninger til kjernefasiliteter med negative avsetninger per 31.12.2023, med unntak av Biobank. Etter en omdisponering av avsetninger mellom kjernefasilitetene gjenstår fortsatt 3 mill. kr i negative avsetninger, hvorav 2 mill. kr foreslås saldert. Dette foreslås dekket ved å omdisponere udisponerte avsetninger fra fellesadministrasjonens (fellesadm.) budsjett. En omdisponering av

³ TDI-priser og videre arbeid med kjernefasiliteter, ephorte ref. 2023/1458-12.

⁴ Angående finansiering kraftforsyning Biobank, ephorte ref. 2023/1458-8

avsetninger vil gi kjernefasilitetene en mulighet til å starte med blanke ark, men det er like fullt svært viktig at et arbeid med å revurdere finansieringsmodellen igangsettes snarest.

Overbudsjettering fellesadm. 2024

I budsjettfordeling 2024⁵ beskrives en planlagt overbudsjettering på fellesadm. på 13,6 mill. kr i 2024. Dette skyldes at rammekutt er lagt på enheten i påvente av en permanent håndtering. I saken er denne overbudsjetteringen foreslått håndtert gjennom å omdisponere en rekke budsjettposter fra fellesadm. sitt budsjett. Dette er i realiteten budsjettposter som nå inngår i fellesadm. sine avsetninger. I etterkant av styresaken er det foretatt flere budsjettjusteringer og fellesadm. overbudsjetterer per nå med 9,2 mill. kr i ordinær drift i 2024. Iht. budsjettfordelingssaken foreslås dette dekket inn gjennom omdisponering av avsetninger internt på enheten.

Merkostnader AKM (merkostnader og fond)

Grunnet store forsinkelser i ferdigstilling av Avdeling for komparativ medisin (AKM) har det påløpt fakultetet store merkostnader som følge av stenging og oppstart av ny aktivitet (AKM fond). Fakultetet er gitt tillatelse til å akkumulere negative avsetninger grunnet dette, og UiT har besluttet å dekke deler av kostnadene. I styresak om finansiering av merkostnadene⁶ skisseres det en tidsplan for inndekning fra 2022-2025. Samtidig bes rektor fastsette inndekning per år etter dialog med fakultetet.

I tabell 2 ser vi avsetninger knyttet til AKM per 31.12.2023, planlagte kostnader fremover og plan for inndekning av kostnadene. Ut over finansieringen fra UiT er 30,6 mill. kr planlagt dekket inn av fakultetets strategiske midler i perioden 2024-2026.

	Avsetninger per 31.12.2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
AKM-fond	51 768	-11 124 271	-3 680 000	-5 247 497
Merkostnader AKM	-38 813 835	-1 387 527	-360 000	-15 000
Sum merkosntader og fond AKM	-38 762 067	-12 511 798	-4 040 000	-5 262 497
	0	0	0	0
Strategiske midler	0	5 752 841	9 908 395	14 915 126
Finansiering UiT	0	20 000 000	10 000 000	0
Sum finansiering	0	25 752 841	19 908 395	14 915 126
	0	0	0	0
Årsresultat	0	13 241 043	15 868 395	9 652 629
	0	0	0	0
Akkumulerte avsetninger	-38 762 067	-25 521 024	-9 652 629	0

Tabell 2 – Finansieringsplan merkostnader AKM.

Gitt ønsket om at merkostnadene skal dekkes inn i løpet av 2025 og en betydelig overbudsjettering på fakultetets strategiske midler, er det ønskelig å håndtere merkostnadene tidligere og på annen måte dersom mulig. Fakultetsledelsen ønsker derfor at deler av merkostnadene dekkes inn gjennom omdisponering av avsetninger, fremfor å belaste alt på de strategiske midlene.

⁵ FS 27/23 Budsjettfordeling 2024 og planleggingsrammer 2025-2028 for Det helsevitenskapelige fakultet, ephorte ref. 2023/1968-4, fakultetsstyremøte 01.12.2023.

⁶ S 19/22 Dekning av merkostnader knyttet til Avdeling for komparativ medisin MH2, eohorte ref. 2020/666-16, universitetsstyremøte 17.06.2022

Forslag til omdisponering av avsetninger

Som beskrevet i sak om årsregnskap 2023 ble betydelige midler holdt igjen i løpet av 2023 for å sikre at fakultetet kunne levere et samlet budsjett i balanse for 2024. Budsjettenheten fellesadm. endte opp med avsetninger på ordinær drift på 30,3 mill. kr per 31.12.2023. I dette inngår avsetninger på budsjettenhetene HelPed og Enhet for legeutdanning (ELU), da disse avregnes automatisk mot fellesadm. i regnskapet. Det gjøres imidlertid en vurdering av hvorvidt avsetningene til HelPed og ELU skal tilbakeføres enheten eller ei.

HelPed akkumulerte avsetninger på ordinær drift på 0,6 mill. kr i 2023. Det er gitt lovnad fra fakultetsledelsen om en tilbakeføring av avsetningene til HelPed, for å bidra til å kunne finansiere en rekrutteringsstilling.

ELU endte opp med avsetninger på ordinær drift på 2,4 mill. kr. Tidligere år har avsetningene vært benyttet til å dekke fremtidige kostnader på ELU eller blitt fordelt til IMB, ISM og IKM, da ELU finansieres av studiepoeng- og kandidatmidler fra legeutdanningen som disse tre instituttene drifter. Avsetningene akkumulert i 2023 vil derfor tilbakeføres ELU.

Det er ingen forpliktelser knyttet til avsetningene på fellesadm, annet enn å dekke budsjettert merforbruk i 2024. Av de samlede avsetningene på fellesadm. på 30,3 mill. kr foreslås det at 0,6 mill. kr tilbakeføres HelPed og 2,4 mill. kr tilbakeføres ELU. Videre foreslås at 2 mill. kr av avsetningene omdisponeres til å dekke negative avsetninger på fakultetets kjernefasiliteter. 9,2 mill. kr foreslås omdisponert for å dekke et budsjettert merforbruk på fellesadm. i 2024, i tråd med FS 27/23. Resterende 16,1 mill. kr foreslås fortrinnsvis benyttet for å saldere negative avsetninger knyttet til AKM.

Avsetninger på instituttene

Fakultetet har per 31.12.2023 120 mill. kr i positive avsetninger. Som det fremkommer av tabell 3, er imidlertid nivå på avsetninger svært varierende. Avsetningene kan grovt sett deles inn i avsetninger til øremerket aktivitet og til ordinær drift. Avsetningene på ordinær drift (Odrift) er i utgangspunktet frie midler uten forpliktelser, annet enn at enhetene kan ha planlagt å disponere disse i kommende budsjettår. De øremerkede avsetningene (ØM) skal være knyttet til fremtidige forpliktelser, men hvor stor de reelle forpliktelsene er varierer. I tabell 3 har vi skilt ut øremerkede avsetninger til rekrutteringsstillinger (ØM rekrutt), da dette utgjør en betydelig andel av våre øremerkede avsetninger.

Budsjettenhet	Avsetninger BEV per 31.12.2023			
	Odrift	ØM rekrutt.	ØM øvrig	Totale avsetninger
IMB	-1 521 681	5 172 739	18 939 100	22 590 158
ISM	591 419	5 961 315	4 391 528	10 944 262
IKM	3 834 866	5 499 980	2 750 766	12 085 612
IFA	795 868	2 423 027	721 476	3 940 371
IKO	-929 384	1 032 751	1 049 165	1 152 532
IPS	4 769 308	801 271	470 220	6 040 799
IHO	6 293 175	6 619 201	1 717 432	14 629 809
IH	157 841	1 079 652	3 561 548	4 799 041
IVP	1 274 825	1 905 525	-115 733	3 064 618
RKBU	4 032 216	917 536	264 965	5 214 717
ELU	0	0	734 760	734 760
HelPed	0	0	165 095	165 095
Fellesadm.	30 288 671	0	3 920 073	34 208 745
Sum Helsefak	49 587 124	31 412 997	38 570 396	119 570 517

Tabell 3 – Avsetninger per budsjettenhet per 31.12.2023.

I fakultetets flerårige budsjettfordelingsmodell legges det opp til at den enkelte budsjettenhet skal kunne disponere sine avsetninger mellom år. Flere av enhetene planlegger å disponere sine avsetninger i kommende år og fakultetet står i tillegg ovenfor større økonomiske omstillinger. Fakultetsledelsen mener derfor det ikke vil være hensiktsmessig å omdisponere avsetninger fra instituttene, men ønsker allikevel å rette fokus mot nivå på avsetninger også på instituttene og vil foreslå en prosess hvor dette vurderes for å håndtere fakultetets økonomiske situasjon. Prosessen kan gjennomføres i 2 steg.

Steg 1: En gjennomgang av definisjonen av hvilke delprosjekter som skal øremerkes og vurdering av ytterligere presisering/krav. Påfølgende gjennomgang av samtlige øremerkede delprosjekt på fakultetet hvor det vurderes om noe skal omklassifiseres til ordinær drift eller om forpliktelse har falt bort og midler kan omdisponeres til instituttets ordinære drift.

Steg 2: En analyse av avsetninger og budsjett med forslag til eventuelt nivå på omdisponering av avsetninger. Analysen gjennomgås med instituttene for å korrigere for endrede behov.

Det forventes ikke at store beløp vil kunne omdisponeres, spesielt i omstillingsprosessen vi står i, men det vil like fullt være ønskelig å vurdere dette.

Dekanens vurdering

Fakultetet, UiT og hele sektoren står i en krevende situasjon med årlige permanente rammekutt. Fokuset er på omstillinger for å tilpasse oss de nye rammene. Samtidig som det jobbes med langsiktige løsninger, jobbes det med å løse nye økonomiske utfordringer løpende og saldere negative avsetninger der det er mulig.

Det vil igangsettes arbeid for å utarbeide tydeligere rammer for kjernefasilitetene. Det er stilt strengere krav til drift i balanse og en saldering av negative avsetninger vil gi kjernefasilitetene muligheten til å starte med blanke ark. Slik kompenseres de også for manglende avklaringer fra fakultetets side.

Rektor har uttalt en forventning om inndekning av merkostnadene knyttet til stengingen av AKM i løpet av 2025. En omdisponering av avsetninger kan muliggjøre dette.

Gunbjørg Svineng
dekan

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksansvarlig: Heidi Adolfsen, fakultetsdirektør
Saksbehandler: Kine Nilsen, seniorrådgiver Seksjon for organisasjon- og økonomi Helsefak